

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteén
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/568-

16. februar 2023

Dokument 8:111 S (2022-2023) om en verdig eldreomsorg og et anstendig tilbud til brukere av hjemmetjenester og til beboere i sykehjem

Jeg viser til Stortingets henvendelse av 31. januar 2023, hvor helse- og omsorgskomiteén ber om en uttalelse fra Helse- og omsorgsministeren om representantforslag fra Freddy André Øvstegård, Grete Wold, Kirsti Bergstø og Marian Hussein. Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen, i samarbeid med de ansatte organisasjoner, utrede og foreslå en kvalitets- og kompetansebasert bemanningsnorm i heldøgns omsorgstilbud. Normen skal omfatte alle relevante yrkesgrupper.*
- 2. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med de ansattes organisasjoner og KS initiere et forpliktende opptrappingsprogram for hele og faste stillinger i pleie- og omsorgssektoren.*
- 3. Stortinget ber regjeringen i samarbeid med de ansattes organisasjoner gjennomføre et nasjonalt flerårig program for å rekruttere og beholde personell innenfor pleie- og omsorgssektoren ved å bedre betingelsene de ansatte arbeider under. Blant områdene det må ses på, er arbeidsmiljø, faglig ledelse, sykefravær, kompetanseutvikling, utdanningsbehov i både fylkeskommunale og høyere utdanninger, kollegial veiledning, lønns- og arbeidsbetingelser og vurdering av ulike turnusordninger.*

Svar:

Jeg er enig med representantene i at tilgang på personell er en av de største utfordringene i pleie- og omsorgssektoren. For regjeringen er det å sikre nok fagfolk med riktig kompetanse ett av våre høyest prioriterte mål. Jeg mener at fagfolka er den viktigste ressursen i vår helse- og omsorgstjenesten. Helse- og omsorgstjenestene skal være et attraktivt arbeidsted gjennom hele yrkeslivet. Tydelig grep som gir reelle prioriteringer fremover er avgjørende for å sikre en bedre arbeidsplass for fagfolk, og for å sikre pasienter, brukere og deres

pårørende den hjelpen de trenger. Gode velferdstjenester i hele landet er grunnleggende for å gi folk trygghet i hverdagen

Den enkelte brukers behov skal ligge til grunn for tjenestene de mottar. Dette inngår i alt regelverk knyttet til omsorgstjenestene. Jeg mener normering ikke er et egnet virkemiddel for å imøtekomme et behov for planlegging av ressurser, organisering og bemanning. Sentralt bestemte normer kan vanskelig ta høyde for lokale forhold og organisering, samtidig som de kan oppfattes som en minstenorm og kunne gi mindre bemanning enn personellbehovet tilsier.

Jeg ber Stortinget avvente å ta stilling til konkrete forslag knyttet til personell og kompetanse i helse- og omsorgstjenesten, da det allerede pågår relevante løp og arbeider som Stortinget bør være kjent med. Jeg vil inviterer til en god debatt om hvordan vi kan ta grep som sikrer velferdstjenestene, gir trygghet til innbyggerne og gjør at vi tar vare på fagfolkene våre.

Regjeringen la i Prp. 1 S (2022-2023) fram en egen *Opptappingsplan for heltid og god bemanning i omsorgstjenesten*. Målet er å bistå kommunene i deres arbeid med å løse personellutfordringene i tjenestene både på kort og lang sikt. Samtidig skal planen understøtte et seriøst arbeidsliv med mål om mer heltid og faste stillinger. Opptappingsplanen er en dynamisk plan som vil videreutvikles i årene fremover, etter hvert som ny politikk og kunnskap skapes, blant annet gjennom Bo trygt hjemme-reformen og Nasjonal helse- og samhandlingsplan.

Helsepersonellkommisjonen har nettopp lagt frem sin utredning, NOU 2023: 4 *Tid for handling - personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste*. Kommisjonen har gitt oss en alvorlig virkelighetsbeskrivelse. Deres hovedbudskap er at personellveksten ikke kan fortsette som tidligere, og at vi må belage oss på at det blir færre ansatte per pasient i årene fremover. For å utvikle en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste foreslår Helsepersonellkommisjonen en bred tilnærming med tiltak innen områdene organisering og samhandling, arbeidsforhold og arbeidstid, utdanning og kompetanseutvikling, prioritering og reduksjon av overbehandling, digitalisering og teknologisk utvikling, samt oppgavedeling. Blant de konkrete tiltakene som foreslås i utredningen er tiltak for å øke omfanget av heltid, og en anmodning om begrensende valg blant annet i politiske avgjørelser for å sikre gode prioriteringer for en bedre bruk av tilgjengelig helsepersonell. Helsepersonellkommisjonens utredning er sendt på høring og vil hovedsakelig følges opp gjennom den varslede meldingen om Nasjonal helse- og samhandlingsplan, som er planlagt oversendt Stortinget innen utgangen av 2023.

Før sommeren skal vi også legge frem en reform som handler om det å bo trygt hjemme og få gode helse- og omsorgstjenester i hjemmet. Vår ambisjon er å gjøre det trygt å bo hjemme så lenge de eldre selv ønsker. Reformen skal også handle om levende og aldersvennlige lokalsamfunn, gode og kompetente fagfolk og trygghet for at det gis hjelp og støtte til eldre og pårørende

Historiene som har kommet frem de siste ukene er en bekreftelse på at det ikke er gode nok helse- og omsorgstjenester alle steder i Norge. Enten det går på bemanning, kompetanse, mat eller medisiner, er ikke dette den standarden vi skal ha i helse- og omsorgstjenesten.

Jeg tror veien til en bedre helse- og omsorgstjeneste går gjennom en kombinasjon av bedre bemanning, tydelig ledelse, bedre samarbeid mellom ulike typer tjenester og riktig kompetanse, samt at de som er på jobb har tid til å være sammen med brukerne. Når alt kommer til alt, handler dette om å skape trygghet i en sårbar tid. Hverdagslivet skal få fortsette, selv om helsa skranter. Man skal føle seg trygg på at man får den hjelpen man trenger. Det får vi til mange steder, men forskjellene er altfor store og det er et politisk ansvar vi tar tak i.

Med hilsen

Ingvild Kjerkol